
NŐK VILÁGA.

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY MELLÉKLAJPA.

FŐMUNKATÁRSOK: FANGHNÉ GYUJTÓ IZABELLA, PERCELNÉ
KOZMA FLÓRA, RAFFAJ IRMA.

Husvételi hangok.

„Semmiről sem mondhatjuk jogosabban, hogy ez a „Nők világa“, mint a vallásról.“ Ezeket mondja nekünk „Üdvözlet“-ében a mi szeretett és mindnyájunk által nagyrabecsült főpásztorunk, azzal buzdítva bennünket a további munkára, hogy hiszen Krisztus feltámadásának hírért is először *asszony: Mária Magdaléna* vitte meg a tanítványoknak.

Közeledvén husvétnak szent ünnepe, nem tudom megállni, hogy e szép gondolat alapján ne próbáljak pár szót intézni a mi kedves unitárius nőolvasóinkhoz, kik szerencsésen „feltámadott“ vallásunknál fogva első sorban vannak arra hivatva, hogy úgy a *felvilágosodott vallásos eszmék* hangoztatása, mint a vallásosságnak *helyes* gyakorlása által hirdessék a „feltámadást!“

Mi unitárius asszonyok *családunk, háztartásunk és egyéb kötelességeink* által úgy elvagyunk foglalva, hogy bizony akárhány közülünk csak *ritkán* juthat vallásos összejövetelekre; nekünk csak kevés külső szertartásunk van s miután a külsőségekre amúgy sem fektetünk nagy súlyt, nem is *különíthetjük* el vallásunk gyakorlását a megszokott, rendes életmódtól!

Nekünk arra kell törekednünk, hogy még a legkisebb cselekedetünk, a legapróbb gondoskodásunk és gondolatunk, mely a reánk bízott *mindennapi* munkára irányul, legyen egy neme a folytonos *istentiszteletnek*. Nekünk meg kell arról győződve lenni, hogy egy jól és kedvvel elvégzett *házi* dolog, egy összeszólalkozásnak türelmes és békés elintézése, egy beteg hozzánk tartozónak hűséges ápolása, egy szivből adott alamizsna, egy jó tanács vagy bátorító buzdítás, mellyel felebarátainknak szolgálatot teszünk és ez által könnyeket törölünk — *hétköznapijainkat* is *ünnepnapokká* szentelhetik!

Különben se feledjük soha, hogy minket Krisztus nem a *halálával* váltott meg örök időkre, egy csapásra és valljuk meg őszintén, reánk nézve nagyon is könnyű szerrel, hanem első sorban *kötelességeket* szabott ránk: az *életét* hagyta számunkra hátra hogy azzal szerezzünk *magunknak és másoknak* „megváltást!“

Nekünk nincsenek vezeklő heteink, nincsenek kiszabott penitentiáink, minket nem *oldoz* fel senki, ha vétkezünk, — nekünk *saját erónkből* kell minden kis tévedés után felemelkedni, hogy az Istentől bocsánatot nyerhessünk. Nekünk nincsenek házi oltáraink, nincsenek feszületeink; szobánk falait nem díszítik szentképek, szenteltvíz tartók, nekünk ismét csak arra kell törekednünk, hogy a ki átlépi küszöbünket: *ezek nélkül is megérezze* Istennek közellétét és a megváltónak békés szellemét. Nekünk arra kell törekednünk, hogy már a vendéget fogadó cselédségnek *elégedett* arczából lehessen a *házban és családban* uralkodó békés összhangra következtetni.

És ha így rendezve be életünket, így végezve minden dolgunkat: elérkezik végre a várva várt pillanat s felöltve ünneplőnket, megilletődéssel készülünk husvét napján az Isten házába, — *kétszeres ünnep* ez minékünk, mert nyugodt lelkiismerettel érezzük, hogy nem a hideg dogmát, nem a *holt* hitet, hanem mint *Mária Magdaléna* az *élő* „feltámadott“ Krisztust hirdetjük!

Perczelné Kozma Flóra.

Kedves ifjak . . .

Kedves ifjak, szép leányok;
Tündér szárnyan merre szálltok? . . .
A tavasznak büve-bája:
Értetek van mind kitérve.
Itt virág hív, ott madárdal,
Titokzatos szent álmokkal . . .
Üde forrás harmat csöppje,
Vadon erdő levegője,
Lomb zúgása, repkény árnya:
Jöttöteket egyre várja . . .

Örüljete a tavasznak:
Bájai csak *egyszer* nyílnak . . .
Táncoljatok, játszodjatok,
Virágokat szakgassatok.
Harmat szikkad, madár röppen,
Édes álom tünedékény . . .
Pusztá lesz az erdő arcza:
Küzdelmes a létel harcza! . . .
S lombhullással. a sir árnya;
Jöttöteket egyre várja . . .

Szabéd, 1902. márcz. 8.

Rédiger Géza.

Az élet czélja.

Az élet czél nélkül üres és rideg valami. Legyen meg minden napunknak a maga feladata, melyet betölteni törekedjünk. Mindennap azzal a feltett szándékkal fogjunk napi teendőnkhez, hogy jobbat, nagyobbat hozzunk létre, mint tettük az előző napon. Mert az életben nincsen megállapodás és ha nem emelkedünk a tökéletesség felé, okvetlenül a hanyatlás lejtőjére jutunk.

Nincs ember hiba nélkül, mindenkinek megvannak a maga fogyatkozásai s hogy ezeket megismerjük, belássuk ez már egy lépés a tökéletesség felé s ha naponta azt tűzzük czélul magunk elé, hogy egy ilyen hibáról, fogyatkozásról leszoktassuk magunkat, ez már egy oly czél, melyre igazán érdemes törekednünk. Ha aztán sikerült hibáinknak egy részétől megmenekülnünk, igyekezzünk helyettük jó tulajdonságokra szert tenni, magunkat a felebaráti szeretetben, másokért való feláldozásban, önmagunk megtagadásában gyakorolni, egy szóval igyekezzünk a társadalom hasznos, számottevő egyéneivé lenni.

De ne higye senki, hogy ezt csupán csak a magunk erején elérhessük. Isten teremtménye, erre csak Isten segítségével lehet képes. Vezéreljen tetteinkben hát az Isten iránti szeretet, az Isten iránt való félelem.

Hozzá, a Mindenhatóhoz kell hát folyamodnunk, imádkozva hozzá fordulnunk, hogy adjon erőt, kitartást feladatunk kivitelére.

És hol tehetnők ezt jobban, mint a templomban, abban a házban, a mely Isten tiszteletére épült, a hol lelkünk áhitatát nem zavarja a külvilág zaja, a hol teljes szívünkkel imádkozhatunk a Mindenhatóhoz és a hol a lelkész beszéde vezérfonalul szolgál bizonytalan lépteinknek a helyes utra való terelésében, gondolatainknak nemes irányba való fejlesztésében.

És ezért — kivált mi asszonyok — látogassuk szorgalmasan a templomot, emelkedjünk Istenhez imádkozással, éneknek hangjában. Különösen ez utóbbit nem ártana komolyabban venni, behatóbban gyakorolni. Mert az ének igen nagyon hozzájárul az áhitat fejlesztéséhez, az ének szárnyain az ima mintha egyenesebben szállna a Magasság Urához. Vagy lehet-e magasztosabb, lélekemelőbb valami, mint a vallásos ének, a mely erőteljesen zeng fel a templomok boltozatához, a honnan a visszhang erejé-

től még hatalmasabbá növelve száll vissza a hallgatóság közé az erős férfi kar hangja.

Mert sajnos! nálunk még csak férfiak ajkán zendül fel a zsolotárének, a nők — kevés kivétellel — álszeméremből, vagy a szokatlanság hatása alatt nem igen vegyülnek bele a templomi éneklésbe. Pedig ha már így is lélekemelő annak a hangzása, mennyivel szebb, szívrehatóbb lenne, ha az érczes férfi hang közé a szelidebb, finomabb női hang vegyülne.

Ne hagyjuk hát, hogy holmi elavult szokás, álszemérem lezárva tartsa ajkainkat, kövessük angol hitrokonaink példáját és csendüljön fel templomainkban az asszonyok éneke. Kezdjék az egyházakhoz tartozók, a papok nejei, leányai, a fiatalabbak úgyis többé, kevésbbé mind tudnak énekelni, hisz minden iskolában tanítanak már manapság karénekeket. S ha ők megkezdik, nem-sokára követik majd a többiek s mi szép lesz, ha majd férfiak, nők ajkáról együtt hangzik fel a templomokban a szent ének!

Ez is egyike azoknak a céloknek, a melyekre törekednünk kell a magunk tökéletesítésében. Egyszerű, csekély dolog bár, de azért nevezetes tényező a vallásos életben, melynek a fejlesztése minden igaz keresztény feladata, s főleg az nálunk, unitáriusoknál, a kik kisebb számunknál fogva kétszeres erővel kell, hogy vallási érzelmeink fejlesztésén munkálkodjunk.

Ezért hát ne vesztegessük az időt, mert az idő nagy adomány, mindennap egy kis élet, s egy elvesztegetett nap egy elvesztegetett életet jelent

Fanghné Gyujtó Izabella.

Mindazt, a mi az életben szép, jó és nemes, az önmegtadadás hozta létre. Ettől származik nemcsak a mi az életre szükség, hanem az is, a mi annak a díszét adja meg. *Melville.*

Isten úgy rendelte el, hogy a boldogság — mint sok más jó dolog — kerüljön nekünk valamibe. Azt akarta, hogy az erkölcsi bevégzettség és ne a véletlen szüleménye legyen.

Gasparin.

Légy igaz, sohase szégyeld azt tenni, a mi helyes; ha valamit helyesnek tartasz, maradj meg szilárdul mellette.

Eliot György.

A nők világa.

Irta Heinrich Józsa, a kolozsvári nőképezde igazgatója, Fclolvastatott a Dávid Ferencz Egyletben.

Homeros egyszerűen szépnek mondja őt, a hős Alkinoos bájos leányát Nausikat. Szépnek, vidámnak és szeretetreméltónak. Megragadó egyszerűséggel és fontoskodó komolysággal gondoskodik e bájos királyleány apró házi teendőiről, melyek oly nagy mértékben foglalják el lelki világát. Egy napon apja ruhái okoznak neki gondot; lesiet társnőivel a tengerpartra, hogy a drága lepleket a játszi hullámokban öblögessék, majd elégedetten és örömmel teregetik szét a patyolatot a köves parton. A bevégzett munka után kezdődik csak a víg leányélet. A zajgó ár zöldelő partján tánczra kerekedik a víg leánysereg; majd levetik fátylaikat és lapdajátékkal mulatoznak, míg végre a fejedelmi serj Nausikaa dalával bájolja el kiséronőit.

Gondolkodásában egyszerű és természetes, érzelmeiben őszinte, minden tettetés nélkül, cselekedeteiben mindig méltóságos, úgy emelkedik ki Nausikaa örök ifju alakja Homeros halhatatlan soraiból.

Penelope mellett Nausikaa vonja leginkább magára figyelmünket, s ha Penelopeban a hitves erények megtestesülését tiszteljük, úgy szívünk egész melegével vonzódunk a vidám gondatlanság, az úde báj csudálatraméltó kifejezőjéhez, Nausikaa-hoz. Mily egyszerű a lelki világa! Egyszerű — de nem szegény. A szeretet, a női szív eme éltető eleme, hatja át egész lényét; atyja iránt, társnői iránt, majd a bolyongó Odysseus iránt megnyilatkozik szive vonzódása; érzelmeit nem palástolja, őszintén szól azokról és ezen keresetlen őszintesége még drágábbá teszi őt előttünk. A szeretet sugallja neki azt a gondoskodást, a melylyel atyja házát vezeti, a melylyel elüzi atyja homlokáról a gondszülte sötét felhőket; a szeretet könnyíti meg minden tettét és nemesíti munkáit és midőn a tengerparton a ruhákat mossa, arra is a szeretetből fakadó büszkesége kényszeríti, mert úgy találja, hogy apjához, a fenséges Alkinoashoz csak h'ítisz-taságu leplek méltóak.

Vidám derűtsége környezetére a napsugár éltető hatását gyakorolja, dalának behizelgő hangjával elbüvöli hallgatóit. Félelmet nem ismer, gyanakodás nem fér szívéhez, gög, szivtelenség ismeretlen fogalmak előtte. Szűztiszta ártatlanságában, mindenben a jót látja, minden tettében a gyöngédség és igaz emberszeretet tükröződik vissza.

S habár évezredek tündek el Nausikaa földi léte fölött — erényei mai napig is a fiatal leányok legszebb ékességei, a női

világ legdrágább kincsei Homeros fenséges egyszerűségben, hamisítatlan természetességben élő nő alakjai mindenkor eszményképei maradnak az igazi nőiességnek.

Heroszai gyakran nyerek, sőt felfogásunk szerint néha vadak is, de nemesebb és szeretetreméltóbb nőekkel a mai kor sem dicsekedhetik. A rokonszenv minden megnyilatkozása: a részvét, a hűség, a barátság, a szeretet, az önfeláldozás épen úgy lelhető fel Andromache, Penelope, Nausikaaban, mint a derült kedély illatos virágai: a gondtalan jókedv, a vidámság, az élet örömei iránti fogékonyság, minden szép és kellemes, a mit Hellasz derült ege fakaszthat a romlatlan szivekben.

Egyszerű életviszonyok között élve, e nők lelki világa is csak egyszerű lehetett. A családi tüzhely életük középpontja, minden gondolkozásuk főleg a körül csoportosul; érzelmeik leginkább a családi élet örömeiből, bánatából fakadnak; cselekedeteik is leginkább a család boldogulására irányulnak. Ritkán lépnek a nyilvánosság elé, ritkán van alkalmuk idegenek előtt feltárni lelki világukat. Csak egyeseknek adatott meg az alkalom hősi erényeknek tanujeleit adni, a melyek azonban legtöbbször az övéik iránti mély szeretetben lelik kiindulási pontjukat. A létért való küzdelemben nincsen részük, kenyérkereső életpálya előttük ismeretlen, s ha férnek is lelkükhöz gyarlóságok, gyengeségek, vagy mondjuk bűnök, — azokat inkább női hűségük okozzák, mint mélyebbre ható okok. Tudjuk azonban, hogy az emberi nem haladásával az életviszonyok sem maradtak oly egyszerűek és Homeros idylli világát csakhamar az eszmék és anyagi érdekek harcrai váltják fel. A játszi gondatlanság, a pajzán vidámság, a dal és a táncz mosolygó rózsafüzérei ezentúl is állandó ékességei maradnak az arany ifjuságnak; az orsó és a fonószer, a tű és a főzőkanál elmaradhatatlan jelvényekké válnak a szorgos családanya soha nem pihenő kezeiben. Azonban az idők változataival a családi életről való felfogás mindinkább tisztul, magasztosabbá vált és azzal együtt a nő helyzete is mindjobban kiemelkedik az általánosságból; kötelességek háramlanak rá, a melyeknek pontos teljesítésével kivívja magának a tiszteletet, erényeinek tündöklésével a hódolatot, a melylyel a büszke Római a matronát illeti. A nő többé nem csupán játékszer, gondolatvilága eszmékben gazdagszik, egyénisége mind jobban kibontakozik a környezetből és jellemmé szilárdul. A kereszténység szent tanai végre teljesen felszabadítják a nőt alárendeltségéből s megadják neki a jogot lelki világát gyarapítani, önállóan gondolkodni, érezni és akarni. Szellemi önállóságáért küzd a nő sok évszáz óta, eleintén észrevétlenül, öntudatlanul lépett az eszmék küzdő terére és végzetlenül lassan

volt is a haladása, míg törekvései végre mindinkább öntudatosokká váltak és az elmúlt évszáz mind zajosabban hangoztatta a nőemancipatio sokak előtt oly gyűlölt és nevetségessé tett nevét.

Talán egy fogalomról sem oly eltérők a nézetek, mint a nőemancipatióról. Vannak, a kik az emancipált nőt csak a szivarral a szájában, félig férfias öltözetben, kávéházakban fesztenül mulatozva képzelik el, — mások meg pápaszemés, tudákos, minden női kellemet nélkülöző nőt látnak benne; mindenestre valami abnormis lényt, a ki a természet szabta határait tullépve, az emberi nem harmonikus életében csak zavaró dissonancia. Nem jó uton járnak pedig azok, kik ily felfogás mellett a nőemancipatiót vagy gyűlölik, vagy megvetik; téves a nézetük, téves a következtetésük. A testvériség, egyenlőség, szabadság eszméi, a melyeket a Megváltó szent igéi hirdetnek, adták az első impulsust a nőemancipatiohoz; hisz fogalmukban benne van az a joga a nőnek, hogy ő is a tökéletesedés felé épen úgy törekedhessék, mint a férfi. Tehát nem azoknak a határoknak tullépése, a mit a természet a nőnek kijelölt, jelenti a nő emancipatióját, hanem annak a jognak kivívása, hogy szívét, lelkét mivelhesse, szellemi erejét felhasználhassa, erkölcsi világát megteremthesse és felvilágosodott értelemmel, nemesített érzellemmel és szilárd akarattal méltó és egyenjogu tagja legyen az emberi társadalomnak. A komoly irányu mozgalmak, a melyek az úgynevezett nőkérdés megteremtése és fejlesztése érdekében megindultak, soha nem is foglalkoztak mással, mint azon módok fejtegetésével, a melyekkel a nő befolyása a társadalomra biztosítandó és azon eszközök kiderítésével, a melyekkel a nő kenyérkereső törekvései előmozditandók volnának. Nem akar a nő vetélytársa lenni a férfinak, de az egyedül álló, kenyérkeresetre szoruló nő oly állást akar a társadalomban elfoglalni, a mi őt, mint művelt, tanult egyént megilleti. S végül törekvése első sorban odairányul, hogy a socialis életben azt a befolyást biztosítsa magának, a mit maga a természet is kijelölt a számára: hogy a tágabb értelemben vett családban is azt a helyet tölthesse be, a mit mint nő és anya a saját családjában pótolhatatlanul foglal el. Azért leginkább a nevelésre, árvaügyre, minden humanus törekvésre igyekszik befolyását biztosítani, mint olyan ügyekre, a melyek legközelebb állanak a családi élethez.

Ezen törekvésekből láthatjuk, hogy a komoly gondolkozásu emancipált nő nem vágyik a családi tüzhelyet kerülni, nem akarja önállóságát a legszentebb jogai feláldozásával kivívni, sőt arra iparkodik, hogy szellemi tőkét a legtágabb

értelemben vett családban minél behatóbban érvényesíthesse. Ezen törekvései még szokatlanok, mert újak; évszázadok alatt meggyökerezett felfogással és előítéletekkel kell szembeállaniok, s nemcsak a férfuban, a ki nem jó szemmel nézi a nővilág eme mozgalmát, talál gyakran ellenfélre, de valljuk meg, a legmegrögzöttebb elleneit saját nemében leli. Azonban meg vagyok győződve, hogy mint minden igazságos dolog, úgy előbb-utóbb a szó nemes és jól felfogott értelmében vett nőemancipatio teljes győzelmet fog aratni daczára a sok ellenségének, a kik vagy azért ellenzik eme a socialis életet mindenesetre nagy mértékben átalakító mozgalmat, mert kenyérkereső pályájukat féltik, vagy azért, mert nem tudnak felemelkedni arra az álláspontra, a hova az emancipatio a nőt helyezi. Nem lehet szándékom ezen az egész művelt világon megindult és vívmányokban már is oly gazdag törekvéseket mélyebben fejtegetni, csak még azt akarom felemlíteni, hogy a társadalomnak többféle szempontból lehetne oka örvendeni annak, hogy az egyedül álló nő számára az emancipatio által tér nyíltott napjait hasznosan tölteni és a hozzátartozóit azáltal egy gyakran alig elviselhető anyagi és erkölcsi nyügtől megszabadítani. Minél inkább előtérbe lép az emancipált nő, annál inkább háttérbe szorul „a vén leány“ örökös nyügösködésével, kutyáival, macskáival, kanári madarával és mit tudom én hány ezerféle rigolyáival. Ezt a fajt hála az emancipatióknak már csak elavult vigjátékokból fogjuk ma-holnap ismerni, mert a mai kor egyedül álló nője hasznos foglalkozásban tölti napjait s így sem másnak, sem magának nem kénytelen többé teherré válni.

Mint minden törekvésnek, a min a véges emberi ész fáradozik, úgy ennek a nyugalomnak is vannak tulhajtásai, ferde kinövései, a melyekkel nem érthet egyet az, a ki a természet örök törvényeit szem előtt tartja. Nem lelkesülhet azokért a nőkért, a kik önállóságuk bebizonyítására a férfiak egyik-másik rossz szokásait utánozzák, a kik az édes otthon varázsát tagadni merik, a kik valóban az emberi nem humanikus életében csak zavaró diszonanciák.

De ki tagadná meg a tiszteletet attól a nőtől, a ki becsületos munkájával biztosítja megélhetését, támasza, sokszor fentartója elaggott szüleinek vagy kisebb testvéreinek? Ki soha nem feledkezik meg azokról a törvényekről, a melyeket a társadalom évszázadok óta szentesített és a ki a munkájában, a vallásában, a kötelességeinek hű teljesítésében kárpótlást keres azokért az örömeikért, a miket a goudviselés jónak látott tőle megtagadni.

Nem zavaró disszonancia az olyan nő élete, mert saját lelkében is megtalálta a kellő harmoniát, a mi a küzdelmeihez szükséges erőt és kitartást biztosít számára.

Az idők folyása, a művelődés előrehaladása átalakította sok tekintetben a nő világát. A családi körből kiszólitotta őt a kor szelleme az élet küzdterére; vidám gondatlanság helyett komoly munkát követel tőle a megélhetés kérlelhetlen szigora; gondolatvilága nem szorítható többé kizárólagosan apró-cseprő házi teendőkre, gondjai gyarapodtak, ezerféle követelményekkel áll szemben, a melyek éles ítéletet, biztos következtetést igényelnek. Kedélye erősebb hullámvásznak van kitéve, a melynek elsímitását csak edzett akarat eszközölheti.

Azonban változatlanul hódolnak még ma is azon erényeknek, a melyek Homeros nőalakjait ékesítik; nevelési rendszerünk ma is oda igyekszik hatni, hogy mindazon jó tulajdonságok, a melyeknek összességét „nőiesség“ névvel szoktuk jelölni, állandó gyökeret verjenek az ifjú szivekben. A nőtől ma is azt kívánjuk, hogy csesekedeteinek rugója a szeretet, érzelmeinek koronája a vallásosság legyen. A családi tűzhely szentségét gondosan őrző nő, a gyermekeit önfeláldozó szeretettel ápoló anya, férje küzdelmeiben kitartóan résztvevő hitves előtt ma és mindenkor hódolva hajol meg a közvélemény. A társadalom ezerféle követelményekkel fordul a nő jószívéhez: tőle várja a nyomor enyhítését, az árvák és elhagyatottak gondozását, a vallás-erkölcsi érzelmek ébrentartását; megkívánja tőle áldozatkészségét a haza oltárán.

Husz évszáz érlelte meg mind eme feladatokat, a melyeknek megfejtését a gyöngéd női kezekre bizza; husz évszáz küzdelmei és viszontagságai adták meg a női jellemnek amaz ellentétek lánczolatát, a mely gyakran kifürkészhetetlen rejtélylyé teszi a modern nőt. Gyöngédség és erély, odaadás és önállóság, naiv bizalom és engedékenység s szilárd akarat csudálatos harmóniává olvadtak össze lelki világában. Azonban, hogy ezen összhang kellő társaságában kifejlődhessék, szükséges a gondos vezetés, az eszmék felvilágosítása, a célok kitűzése, a követendő irányok jelölése. Az a társadalom, a mely oly sokféle követelménnyel lép a mai korban a nő elé, lesz hivatva arra, hogy őt vezérelje és támogassa, jó szándékaiiban megerősítse, kétélyeit eloszlassa kijelölje az utat, amelyen haladnia kell, hogy az üdvösséget elérhesse. Azért csak örömmel üdvözölhetünk minden oly társadalmi mozgalmat, a mely akár az élő szó hatalmával, akár a sajtó közbenjárásával céljául tüzte ki a nő gondolatvilágát gazdagítani, lelke fogénységát a

szép jó és igaz iránt folytonosan ébren tartani, érzelmeit nemesíteni, hogy mindezen törekvések által minél fenköltebbé válják a nők világa.

Olvasmányainkról.

A szoba könyv nélkül
olyan, mint a test lélek
nélkül. *Cicero.*

Ki tagadhatná e mondás igazságát, különösen a jelen korban, midőn tudjuk, érezzük és szüntelen hirdetjük, hogy olvasni, tanulni, művelődni kell mindenkinek, ki hasznos tagja akar lenni a társadalomnak, hasznos polgára a hazának! Az általános műveltség megszerzésére korántsem elég az iskola, nem elég az különösen nőknél, kiknek az idő rövidsége miatt az iskola csak az irányt jelöli meg, melyen majd egymagukra kell tovább haladniok; csak az érdeklődést ébreszti fel a fiatal szivekben aziránt a sok szellemi kincs iránt, melyet később maguknak kell felkutatniok, kikeresniök az irott kincses tárból, a jó és helyesen megválasztott könyvekből.

Hála az elmúlt százévben tett óriási kulturális haladásnak, megtakarított filléreinkből ma már könnyen rendezhetünk be magunknak egy pár év alatt csinos kis könyvtárt, mely egyéni izlésünknek, szellemi szükségletünknek megfelel. Könyveink igaz, jó barátaink lesznek, nem szeszélyesek, soha sem változékonyak, hanem komoly tanácsadóink, tanítóink, vigasztalóink maradnak mindenkor. Mentől gyakrabban lapozgatunk bennök, mentől több időt töltünk társaságukban, annál jobban megismerjük őket, annál mélyebben hatnak lelkünkre, annál több szépre és nemesre tanítanak. Tompa, Arany és Petőfi költeményeivel megismerkedünk már az iskolában, de igazán szeretni csak akkor tudjuk, ha érettebb ésszel újra, meg újra átolvassuk azokat. A gyermek lelkét az események érdeklik; a felnőtt már érez, elmélkedik s boldog, ha érzéseit, gondolatait visszatükröződve találja a költészet halhatatlan mestereinek műveiben.

Éppen így vagyunk a regényirodalom terén is. A tizenhárom éves kis leány, kinek irodalom-történet tanára átolvasás végett oda ad valamely komolyabb történeti regényt, kétségbe van esve, nem szereti, semmi szépet sem talál benne s vállatvonva ezt mondja: »Nem értem. Unalmas!« s ezzel félre teszi a könyvet. De ha egy pár év múlva újra elő veszi, akkor már mohón élvezi a regény meséjét, a benne elmondott szerelmi történetet s gyorsan siet a kifejlés, a vég felé, átlapozva azokat az ugynevezett »unalmas« részeket, melyekben magyaráz, fejteget az író Ekkor már

»érdekes« a regény, mert bájos, szép a hősnője s a hős sok küzdelmen megy keresztül, míg végre egyesülhet szíve választottjával. A kedves könyvet azután még sokszor átlapozza és minden alkalommal több szépet, több megragadó részt talál benne. A mese, a bonyodalom, a vég már nem izgatja, azt már úgy is tudja, de most kezdi csak igazán megismerni a mesterművet, most tud gyönyörködni a jellemek hú festésében, a szép leírásokban stb. Most lett igazán sajátjává, valódi szellemi kincsévé e könyv, melyet mintegy jó barátot, szeret, tisztel, becsül. Az ilyen becses könyvnek ott kell helyet foglalni a többi remek-irok mellett az otthon könyves polczán; e könyvet még kölcsön sem szívesen adjuk, mert úgy könnyen elkallódik, hisz mindenki megszerezheti magának; ha le tud mondani egy pár színes szalagcsokorról, nyakfordorról s a futó divat ezer apró hobortjáról, melyeknek az árán minden hónapban vehet pár értékes, szép könyvet.

De az a legnagyobb baj, hogy a magyar közönség egy része még ma is mindenre szívesebben és könnyebben adja ki a pénzt, mint könyvre, melyet szükségtelen lomnak tart. Ha olvasni akar, a kölcsönkönyvtárak piszkos, bacillusokkal telített köteteihez fordul, vagy kölcsön kéri a könyvet valamelyik ismerősétől s tíz eset közül legalább ötben nem adja vissza, csupa feledékenységéből vagy nembánomságból: »Hiszen *csak* egy *könyv* volt,« s ezzel megnyugtatja lelkiismeretét. Az igazi könyvbarát ép ezért nem szívesen válik meg, még rövid időre sem, könyveitől, melyeket megkimél, gondoz és hiven megőriz.

Megkísértem összefoglalni azon legszebb és egyszersmind leghasznosabb könyvek jegyzékét, melyeket ott szeretnék látni minden magyar család dolgozó szobájában.

A biblia, mint a keresztény világ szent könyve, gyönyörű tanítások, mély bölcselkedések tárháza.

Remekiróink közül legalább Vörösmarty, Tompa, Petőfi és Arany művei.

A magyar nemzet története

A magyar irodalom története.

A föld és népei, György Aladártól, földrajzi, ethnographiai és természetrajzi ismereteink gyarapítására.

Jóskától: Abafi. Utolsó Báthory, Csehek Magyarországon II. Rákóczy Ferencz.

Eötvöstől: Gondolatok. Karthausi. Nővérek. A falu jegyzője. Magyarország 1514 ben.

Kemény Zsigmondtól: Gyulai Pál. Zord idők. Rajongók.

Jókaitól különösen régebbi regényei közül: Az új földesúr. A magyar nábob. Kárpáti Zoltán. Egy az Isten. És mégis mozog a föld. Kőszivú ember fiai.

Utoljára hagytam, ép azért mert legfontosabbnak tartom, az imakönyvet, melynek helye ott van a hálószoba asztalán vagy az éjjeli szekrénykén. Ezt lapozgassuk, ha hálát akarunk adni Istennek jótéteményeiért, és ha sujtó keze ért, akkor is ebből merítünk erőt, ebben keressünk vigasztaló szavakat, gyógyító irt a fájó sebre.

F. E.

Gyermekeink.

Mit teszünk érettük, és még mit meg nem tennénk, csak-hogy boldogok lehessenek! Onnan a bölcsőtől kezdve, a hová az édes anya úgy tekint, mintha menyországa volna benne, lépésről lépésre ott lebeg körültek a szülői szeretet

Az anya megosztja velök falatját. Megosztja a szó teljes értelmében. Nemcsak megosztja, hanem kiveszi szájából a sajátját s odaadja neki és soha eszébe sem jut, hogy ő éhen maradt. Az, a ki vérével táplálta ott a bölcső körül, hogyan adná oda falatját is szívesen!

A fecskéfészek a szülői szeretet költészete. A kedves fecsképár már napfeljötté előtt fölkel és egész napon át szakadatlanul gyűjti a táplálékot. A szellő nem éri utol gyorsaságukat, a virágos rét nem tudja lekötni figyelmüket. Nekik semmi sem szép, semmi sem jó, csak a mit azok az apró pelyhesek szeretnek. Nekik semmi sem édes, csak az a legyintés, a mit a nagyfejű, tátott száju apró nép tollatlan szárnyától kapnak. Az a meleg ölelés, a mikor a kis falánk rácsapja puha csőrét a csicsérgő szülői ajkakra.

A madárszülő egy év alatt elvégezi a nevelés súlyos gondjait. Az ember soha. A meglett férfi, ha 40, ha 50 éves is, éppen olyan édes „fia“ az édes anyának, mint a 4-5 éves. S az unokák anyja bizony csak „édes leányom“ marad még munanya korában is.

S mindez miért van így? Azért, mert az emberi szülő szeretete nemcsak testi, hanem lelki szeretet is. Ő tőle lelket s s ebben egy olyan embert is kap az a kis gyermek, a kinek a nevelése soha sem végződik be, mivel a lélek növekedésének nem vet határt, csak az örökkévalóság; művelődésének nem szab mértéket, csak a tökéletesség.

Ezért oly nehéz föladat a gyermeknevelés. Ezért marad mindig megoldatlan kérdés: hogyan neveljük gyermekeinket?

A szülői foglalkozás nagy mértékben irányítja a szülőknek a gyermekek iránti nevelőgondját. Nagyon sokan, kivált a mi mezei munkával foglalkozó embereink, nagyon hamar arra

gondolnak, hogy a gyermeknek a gazdaság folytatásában segídeni kell, mert ingyen nem élhet. Igazok van, a gyermeket munhához kell szoktatni, de tévednek, ha azt hiszik, hogy a fáról tavasszal gyümölcsöt lehet szedni, holott még csak virág van rajta. A fa tanítsa meg őket arra a szent leczkére, hogy ha a virágot a durva kéz letépi, vagy a fagy lesorvasztja, vagy a vihar leveri, aratás, vagy szüret idején nem lesz, mit leszedjenek.

Bizony a gyermekért áldozni kell, sokat és mindig, a míg csak élünk. Az talán még legkevesebb, ha testi erőnket, nyugal munkat, pihenésünket, kényerünket adjuk nekik. Lelkünket kell odaadnunk. Gondolkozó, helyesen ítélő lelket kell nekik adnunk, s ahöz szeretetet a nagy, az igaz, a szép, az örökké tartó, az égi dolgok iránt. Olyan kincset adjunk nekik, a melyet a rozsdá és a moly meg nem emészt. A vallás örökéletű, szent kincseit. A vallás, mely hinni tanít a jó diadalában, a becsület fenségében, a mely azt az üdvözítő tudatot kölcsönzi, hogy soha sem vagyunk egyedül, sem elhagyva, sem árván, sem segítő nélkül. A vallás, a melyből lelkünkbe megy át az a tudat, hogy mi Isten gyermekei, tehát testvérek vagyunk, az a vallás olyan örökség, a mely soha el nem fogy.

A szülő a csecsemőkortól kezdve éreztetheti gyermekével a vallás boldogító hatását. De ha viszonyaik oly mostohák lennének, hogy azt a legáldóbb boldogságot meg nem szerezhették nekik. gondoskodjanak, hogy legalább másoktól szerezzék meg. Itt a lelkipásztorra gondoljanak legelőször. Jusson eszökbe az a nagyon érdekes és kedves gyermeki kör, midőn a lelkész az urasztalához készítette és oktatta szeretettel, gyöngédséggel erősítette a hitben.

A ki ettől a megszentelő alkalomtól megfosztaná gyermekét, az a virágnak kitorólné himporát, megízetleníté mézét.

Nálunk a *konfirmálás* van erre a megbecsülhetlen szerepre rendelve. Most foly ez a munka és tartani fog a lélek kitöltésének ünnepéig. Megközelíti az ezeret a konfirmáló kis unitáriusok száma. Ha mindenikbe új lelket, új erőt, és erős hitet tudnának csepegtetni azok a lelkipásztorok! Oh milyen fölséges tavaszi ébredés lenne.

Ha ezt mindenik évben hasonlóan cselekednék, oh akkor az egyszerű unitárius hit apostolai sereggé nőnének, mert hát az első apostolok is a tanítványokból lettek. Mi bizunk lelkipásztoraink nemes, apostoli buzgalmában s épen azért segítségökre is igyekezünk egy kis *emlékkönyvvel*, melyet a búcsu pillanatában átuyjtanak mindenik tanítványuknak emlékül

---

Unitárius Konfirmációi Emlék a Dávid Fereucz Egylettől. Ez a czime az izléses kis zsebkönyvnek. Terjedelme 3 $\frac{1}{2}$ ív. Tartalma: A főpásztor szavai. *Ferencz József* unitárius püspöktől. Imádkozni kell, költemény *Nagy Lajos* főjegyzőtől. Imádság Dr *Boros György* tanártól. Lelkünk magába száll. Báró *Petrichevich Horváth* Kálmán főgondnoktól *Jézus* mondása. Leányomnak. *Perczel* Ferenczné *Kozma Flórától*. Fiamnak. *Rédiger* Géza lelkésztől. *Jézus* mondása. Unokám konfirmációjához. *Fanghné* Gyűjtő *Izabella*. Van egy élő forrás. Költemény *Tarcsafalvi* Alberttől. Vallásunk *Ürmösi* Kálmán lelkésztől. Gyermekednek szája. Költemény *Sántha* Károlytól. A szeretet az élet világossága. Egy angol író. *Pál* apostol intése. Baráti levél. *Raffaj* Irmától. Fogadás. Költemény *Ferenczi* Kálmántól *Jézus* mondása. Imádság Dr. *Boros Györgytől*. Te, ki mindig voltál. Költ. *József* János tanítótól. Ha a szellem. B. Gy. Tudnivalók egyházunkról. Dr. *Boros Györgytől*. Szeretlek Istenem. Költ. *Józan* Miklós lelkésztől. Imádság idegen helyen. B. Gy.-től *Pál* apától intése. *Dávid Ferencz* Egylet. B. Gy.-től. Gondolatok *Deák* Miklós-tól. Elbocsátó lelkészi beszéd konfirmációkor. *Kisgyörgy* Sándortól. Ima. Költemény. *Iszlai* Márton tanítótól. Unitárius püspökök névsora. Unitárius könyvek és Lapok.

A czimek rendesen vagy igen sokat, vagy igen keveset mondanak. Ebből a tartalomtól annyi kivéhető, hogy az unitárius gyermekek legfőbb őrői: a főpásztor, főgondnok, főjegyző, az anya, atya, nagyanya, barát, lelkészek mondanak utavaló szíves tanácsot, buzdító, bátorító szót, föllendítő dalt. Tehát állandó, szívhez szóló és a szív mellett hordozható kedves emléket kap minden konfirmáló.

A kis könyvet ajándékképpen kell adni minden lelkész kezébe, hogy ő adhassa a gyermekeknek emlékül. A *Dávid Ferencz* Egylet 20 fillérért adja, de minden 100 darabra 20 darabot ingyen ad. A fiókegyleteknek még ezen felül is minden lehető módot megad arra, hogy a buzgó emberek támogatásával egyetlen konfirmálót is el ne bocsássonak emlékkönyv nélkül.

Hogy gyermekeink boldogok lesznek a kedves emlékekkel, azt el lehet képzelni.

Boros György.

A kötelesség teljesítése sohasem haszontalan dolog, még akkor sem, ha nem látjuk be a következményeit, vagy ha azok különböznek is attól, a mire mi számítottunk, reméltünk.

Gaskellné.

Mik a kötelességei a belsőemberi családoknak a nép iránt?

A példaadás.

Mindnyájan tudjuk, hogy a népben mekkora az utánzási hajlam. Igazában nincs is eredeti gondolata, akarata, nagyon a vérében van, hogy magát vezettesse papjai, tanítói, előljárói által. Mí több és rosszabb, nemcsak utánoz, hanem valósággal majmol.

Ez nem leszólása, kicsinyítése a népnek, hanem egy nagy betegségének felismerése, melyet kicsiny körömben gyógyítani igyekszem s mely betegségekre leginkább szeretném az illetők figyelmét felhívni.

Tárgyamtól eltérnék, ha ez állításaim igazságát bizonyítani kezdeném. Hogy igazam van, azt elismerhetik mindnyájan, a kik kivált egy városhoz közel fekvő községben megfordulnak. Czifrázkodás, kifordított beszéd, urizálás, nagyozolási vágy, közügyek és vallás iránti közönyösség stb. mindmegannyi gyom, melyet pusztítani kell, ha végromlásukat megakadályozandó, a valláserkölcsei élet mezejére visszaakarjuk terelni őket.

A belsőemberi családok kötelességének ismeri mindenki, ismerjük magunk is, hogy mint a néppel legközvetlenebbül érintkezők, teljes igyekezettel tartzuk meg, vagy térítsük meg őket az igaznak, jónak, szépnek helyesnek és egyszerűségnek utjain, hogy ezeken haladva megmaradjanak a vallás igaz követőinek. Mert csak az egyszerű, igaz emberek vallásosak a szó valódi értelmében.

Azért saját életünkkel mutassuk meg, adjunk példát, miként kell egy igazi keresztény embernek és családnak élni, halni. Úgy éljünk, érezzünk és cselekedjünk, hogy minket követve és utánozva, mindig a helyes uton járjanak az utánunk jövők.

Egyszóval, legyünk mintaéletűek, hogy példányképek lehessünk.

Kötelességünk tehát belsőemberi családoknak egymás iránt és a társadalmi életben az *ismerkedés*, a *barátkozás*; a nép között a *példaadás*.

Ibolyka.

Semminemű szenvedély nem rontja meg inkább a magasabb törekvéseket, mint a nagyrabecsült önzés. *Macdonald.*

Némely ember megvan elégedve, ha nem teszen rosszat. De nem gondolni rosszat, csak ez ér valamit. *Macdonald.*

Minden nemes jellem alapja a telyes őszinteség.

A tökéletes lelki szabadságot csak az önmehtagadás gyakorlása folytán nyerhetjük
Barret.

Boldog husvétii napokat kívánunk kedves olvasóinknak.

Legyen ünneplésük áldott a családban és az egyházban.

A Nők világába szivesen veszünk falusi leveleket. Nagy öröm lenne a szerkesztőségnek, ha vidéki nőink megírnák *óhajtásaikat, gondolataikat*. Irják meg, mit kívánnak látni a nők világában. Ugy-e így felelnek ezekre a szavakra: »én nem szoktam írni.« Pedig a fiának, barátjának, testvérének, anyjának hányszor írt! Fogadja be lapunkat barátjának és mondja el neki ügyes-bajos dolgait. Különösen azt, hogy mi nehézségei, gondjai vannak a háztartás, a gyermeknevelés körül. A »Nők Világa« főmunkatársai, mint tapasztalt nők, szivesen megadják a fölvilágosítást, utbaigazítást. Olvasóink legyenek hozzuk teljes bizalommal.

A Nők Világa — e mi kis lapunk — érdekében sok szépet tehetne minden nőolvasó. Kedves nők tegyünk kísérletet. Tegyünk egy komoly elhatározást, hogy teszünk valamit érte először ott a magunk körében, azután nagyobb körben. Egy szegény kis leány fölsegélése, jó utba igazítása, egy elvasókönyvvel, lappal ellátása jótétemény. A »Nők Világát« egy évre rendeljük meg annak a szegény ismerősnek, a kinek amugy is oly sívár az élete! Vagy gondoljunk egyebet, de tegyünk valami jót! A mult szám mellé csatolt fölhevását a főt. püspöknek, mint a D. F. E. alelnökének és a titkárnak sziveskedjenek kézbe venni, kitöltetni és beküldeni.

Kolozsvárt a Nők Világa érdekében szépen halad a munkásság. Ujjabban Ürmössy Jenőné Benczur Elza urnó Béréből küldött két szép fafestményt. A kolozsvári leányok csaknem kivétel nélkül részt fognak venni a »Nők Világa« alapjára rendezendő tombola vagy sorsjátékon. A jótékony játékot a D. F. E. nőválasztmánya fogja rendezni, s ha annyi tárgy gyűl össze, még a tavaszon igen élvezetes estélyünk lesz. Kérjük a kedves nőket egy kis kézimunkát, vagy más tárgyat sziveskedjenek elővenni és beküldeni a rendező bizottság elnökéhez Boros Györgynéhez, Kolozsvárra, (Rózsa-utca 2 sz.)

TARTALOM: Husvétii hangok. Perczelné Kozma Flóra — Kedves ifjak. (Költmény.) Rédiger Géza. — Az élet czélja. Fanghné Gyujtó Izabella. — A nők világa — Olvasmányainkról. F. E. — Gyermekaink. Boros György. — Mik a kötelességei a belsőemberi családoknak a nép iránt? Iboyka — Különfélék.

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt